

DREPT CIVIL SI DREPT PROCESUAL CIVIL

Atelier nr. 3 _ INPPA Cluj

**Hotărârea judecătorească. Efecte.
Apelul. Contestația în anulare.
Revizuirea**

**Sustinere atelier: av Mircea POP /
av.dr. Veronica Ioana VARGA
Editare atelier: av.dr. Veronica Ioana
VARGA
5/1/2020**

A. Tematică abordată potrivit programei

1. Hotărârea judecătorească.
Cuprinsul hotărârilor judecătorești.
Efectele

hotărârilor judecătorești. Îndreptarea,
lămurirea și completarea hotărârii

judecătorești. Cheltuielile de judecată.

2. Căile de atac. Legalitatea căii de
atac. Unicitatea căii de atac. Partea
din

hotărâre care poate fi atacată.
Achiesarea la hotărâre.

3. Apelul. Condiții de formă. Termenele
de exercitare. Limitele judecății.
Caracterul

devolutiv al apelului și limitele
acestuia. Soluțiile pe care le poate
adopta

instanța de apel.

4. Contestația în anulare și revizuirea.
Condiții de admisibilitate. Motive.
Termen.

Soluții pe care le poate pronunța
instanța.

B. Analiza teoretică a anumitor instituții a căror aplicabilitate jurisprudențială impun dezbateri

- Efectul pozitiv al autorității de lucru judecat și efectul autorității de lucru judecat a considerentelor
- Greșita menționare în hotărârea atacată a naturii căii de atac și a termenului de declarare
- Contestația în anulare – statistică a cazurilor și motivelor pentru care au fost admise cererile
- Revizuirea – statistică a cazurilor și motivelor pentru care au fost admise cererile

C. Analiza practică a temelor abordate și aplicarea instituțiilor procesual civile studiate, pe baza a patru cazuri din jurisprudență.

1. Efectele hotărârii judecătorești. Autoritatea de lucru judecat

Prin cererea de chemare în judecată înregistrată pe rolul Judecătoriei Dej la data de 10.02.2016, SD a solicitat instanței obligarea pârâtului FG la restituirea sumei de 10.000 lei, pe care i-a acordat-o cu titlu de împrumut și pe care urma să i-o restituie la data de 15.02.2015, obligație pe care acesta nu a îndeplinit-o. Pârâtul, FG, nu a formulat întâmpinare.

Înainte de primul termen de judecată, prin serviciul Registratură, a fost depus la dosarul cauzei certificatul de deces al pârâtului, prin care se atestă faptul că acesta a decedat la data de 20.08.2015.

La primul termen de judecată se prezintă reclamantul și solicită introducerea în cauză a moștenitorilor lui FG. Instanța procedează la citarea moștenitorilor indicați de către

reclamant, însă la termenul ulterior se constată că numai doi dintre aceștia se prezintă, respectiv descendenții IG și DG, invocând faptul că cel de-al treilea copil, NG, nu este moștenitorul tatălui lor întrucât este nedemn, indicând în acest sens dispozițiile art. 958 lit. a NCC. Instanța de judecată a arătat că în baza art. 958 NCC poate constata nedemnitățile fratelui lui DG și IG, însă este necesară o hotărâre penală definitivă de condamnare. DG a invederat că procesul penal este pe rol și o astfel de hotărâre nu există.

În condițiile de mai sus, instanța a trecut la soluționarea cauzei, statuând că la momentul introducerii acțiunii moștenitorii pârâtului erau toți cei trei descendenți, astfel că hotărârea trebuie pronunțată în contradictoriu cu toți. S-a constatat că a fost depusă întâmpinare de către cei trei descendenți ai debitorului inițial, prin care pârâții invederează că ei cunosc existența contractului de împrumut, dar că prin prisma lor, debitul nu este exigibil, astfel că se impune respingerea acțiunii ca prematură. Pentru a proba acest aspect, au solicitat încuviințarea probei cu înscrisuri, dar și audierea martorului VV, care cunoaște faptul că părțile au convenit asupra unui alt termen de restituire. Deși reclamantul s-a opus, în temeiul art. 309 NCPC, audierii martorului, instanța a încuviințat proba. Au fost administrate atât proba cu înscrisuri, cât și proba testimonială. Ca urmare a audierii martorului, a rezultat că debitorul nu ar fi primit niciodată suma de bani, iar contractul s-ar fi încheiat între cele două părți sub presiunea unui eventual litigiu derivat din alte înțelegeri financiare, anterioare.

La ultimul termen de judecată, pârâții depun o hotărâre judecătorească pronunțată de Judecătoria Dej în anul 2014, ramasa definitivă prin respingerea apelului de către Tribunalul Cluj, în februarie 2015. Din dispozitivul hotărârii depuse, rezultă că instanța a stabilit un termen pentru restituirea împrumutului, termen care a fost stabilit pentru data de 01.08.2016. În acest context, pârâții consideră prematură acțiunea.

Analizând situația juridică, instanța a considerat că, astfel cum rezultă din declarația martorului audiat în cauză, debitul nu există, contractul de împrumut fiind unul real, iar în lipsa remiterii sumei de bani convenția nu este legal încheiată. Prin urmare, în lipsa unei obligații născute de restituire, a respins cererea ca neîntemeiată.

- *Analizați măsurile luate de către instanța de judecată.*
- *Care va fi soarta unei decizii de modificare a sentinței instanței de fond, urmată de admiterea acțiunii, în situația în care se pronunță o hotărâre de condamnare a lui NG pentru infracțiunea de omor, având ca victimă pe tatăl acestuia, FG.*
- *Cum influențează soluția care va fi pronunțată în cauză, hotărârea depusă la ultimul termen de judecată ?*

▪

REGLEMENTARE

Art. 430. Autoritatea de lucru judecat

(1) Hotararea judecatoreasca ce solutioneaza, in tot sau in parte, fondul procesului sau statueaza asupra unei exceptii procesuale ori asupra oricarui alt incident are, de la pronuntare, autoritate de lucru judecat cu privire la chestiunea transata.

(2) Autoritatea de lucru judecat priveste dispozitivul, precum si considerentele pe care acesta se sprijina, inclusiv cele prin care s-a rezolvat o chestiune litigioasa.

(3) Hotararea judecatoreasca prin care se ia o masura provizorie nu are autoritate de lucru judecat asupra fondului.

(4) Cand hotararea este supusa apelului sau recursului, autoritatea de lucru judecat este provizorie.

(5) Hotararea atacata cu contestatia in anulare sau revizuire isi pastreaza autoritatea de lucru judecat pana ce va fi inlocuita cu o alta hotarare.

Art. 413 C.proc.civ.

Instanța poate suspenda judecata:

când s-a început urmărirea penală pentru o infracțiune care ar avea o înrăurire hotărâtoare asupra hotărârii ce urmează să se dea, dacă legea nu prevede altfel;

Analiza situatie juridica

Aplicabilitate texte legale

Analiza situatie procesuala

Art. 2162

Termenul de restituire stabilit de instanță

(1) Dacă nu a fost convenit un termen de restituire, acesta va fi stabilit de instanță, ținându-se seama de scopul împrumutului, de natura obligației și a bunurilor împrumutate, de situația părților și de orice altă împrejurare relevantă.

(2) Dacă însă s-a stipulat că împrumutatul va plăti numai când va avea resursele necesare, instanța, constatând că împrumutatul le deține sau le putea obține între timp, nu va putea acorda un termen de restituire mai mare de 3 luni.

(3) Cererea pentru stabilirea termenului de restituire se soluționează potrivit procedurii prevăzute de lege pentru ordonanța președințială.

Solutii posibile
Aprecierea situatiei procesuale si materiale a cererii in pretentii

2. Legalitatea căii de atac. Apelul . Termenul de apel.

Prin sentința pronunțată de Tribunalul Cluj, instanța a admis cererea reclamantului X formulată împotriva pârâtului Y, pronunțând o ordonanță președințială prin care a dispus suspendarea lucrărilor de construcție realizate de către pârât pe terenul reclamantului, până la soluționarea litigiului de fond.

Împotriva hotărârii precizate a declarat apel Y, solicitând modificarea acesteia, în sensul respingerii cererii, ca inadmisibilă. La termenul de judecată din 02.10.2018, din oficiu Curtea a invocat excepția tardivității apelului, excepție pe care a pus-o în discuția părții prezente și față de care a rămas apoi în pronunțare. Examinând excepția tardivității apelului, precizată, Curtea a constatat următoarele:

Prin cererea introductivă, reclamanta a solicitat pronunțarea unei ordonanțe președințiale prin care să se dispună suspendarea executării lucrărilor de construcție de pe terenul lui X. Prin sentința pronunțată în fond, Tribunalul Cluj a admis cererea și a dispus suspendarea executării lucrărilor până la finalizarea litigiului de fond. Împotriva sentinței amintite, Y a formulat apelul analizat.

Curtea a reținut, în ce privește termenul de exercitare a apelului, că în cauză sunt incidente dispozițiile art. 1000 C.proc.civ., conform cărora "dacă prin legi speciale nu se prevede altfel, ordonanța este supusă numai apelului în termen de 5 zile de la pronunțare, dacă s-a dat cu citarea părților, și de la comunicare, dacă s-a dat fără citarea lor". Or, în cauză, deși litigiul nu s-a efectuat cu citarea părților, pârâtul a fost prezent în sală, astfel că este irelevant faptul că sentința recurată a fost comunicată pârâtului la data de 14.06.2018, conform dovezii aflate la dosarul de fond, astfel că termenul de declarare a apelului s-a împlinit la data de 20.06.2018. Or, apelul a fost declarat la data de 23.07.2018, după expirarea termenului legal precizat, motiv pentru care Curtea a considerat că excepția tardivității analizată este întemeiată, chiar și dacă nu am lua în considerare că termenul curge de la pronunțare. Curtea a mai apreciat că este lipsită de relevanță împrejurarea că judecătorul fondului a menționat în cuprinsul sentinței faptul că aceasta este supusă recursului în termen de 15 zile de la comunicare, față de dispozițiile art. 457 alin. (1) C. proc. civ., conform cărora "hotărârea judecătorească este supusă numai căilor de atac prevăzute de lege, în condițiile și termenele stabilite de aceasta, indiferent de mențiunile din dispozitivul ei". În plus, Curtea a constatat că nu a fost sesizată din partea apelantei cu vreo cerere de repunere în termen, în care să se fi invocat, drept motiv al nerespectării termenului legal de exercitare a apelului, mențiunea eronată, anterior precizată. Mai mult, apelanta a avut cunoștințe suficiente pentru a aprecia că apelul este calea de atac care trebuie exercitată, iar nu recursul, cum greșit s-a menționat în dispozitivul hotărârii de fond.

Pentru toate aceste considerente, Curtea a admis excepția tardivității apelului, invocată din oficiu, și, potrivit dispozițiilor art. 496 C. proc. civ., a respins apelul declarat de către Y, ca tardiv formulat.

- Legalitatea căii de atac. Aprecierea corectitudinii aprecierilor instanței.
- Consecințele menționării greșite a termenului sau a naturii căii de atac în cuprinsul dispozitivului
- Natura juridică a termenului de declarare a căii de atac – sancțiuni
- Curgerea termenului în situația căilor de atac – repunerea în termen

REGLEMENTARE

Art. 467C.proc.civ.

Mențiunea inexactă din cuprinsul hotărârii cu privire la calea de atac deschisă contra acesteia nu are niciun efect asupra dreptului de a exercita calea de atac prevăzută de lege. Indicarea în mod greșit de către instanță a termenului pentru exercitarea căii de atac constituie cauza de repunere în termen din oficiu a căii de atac exercitate cu respectarea indicației greșite a instanței.

(3) Dacă instanța respinge ca inadmisibilă calea de atac neprevăzută de lege, exercitată de partea interesată în considerarea mențiunii inexacte din cuprinsul hotărârii cu privire la calea de atac, hotărârea pronunțată de instanța de control judiciar va fi comunicată, din oficiu, tuturor părților care au luat parte la judecata în care s-a pronunțat hotărârea atacată. De la data comunicării începe să curgă, dacă este cazul, termenul pentru exercitarea căii de atac prevăzute de lege.

(4) Atunci când instanța dispune recalificarea căii de atac, de la data pronunțării încheierii, pentru părțile prezente, sau de la data comunicării încheierii, pentru părțile care au lipsit, va curge un nou termen pentru declararea sau, după caz, motivarea căii de atac prevăzute de lege.

Analiza situatie juridica

Aplicabilitate texte legale

Analiza situatie procesuala

re. Prorogare de competență sau conexitate.

Prin sentința civilă nr. 1110 din 8.05.2015 a Judecătorei Gherla, s-a admis în parte, în principiu și în fond acțiunea civilă în revendicare formulată de T.M. în contradictoriu cu C.S. și RS, sens în care a stabilit că singura persoană care deține un titlu translativ de proprietate cu privire la imobilul situat în Gherla, înscris în CF nr. YYY Gherla. Totodată, a respins cererea prin care reclamantul solicita plata unei sume de 60000 lei, contravaloarea lipsei de folosință a imobilului. Ulterior, prin decizia civilă nr. 21/A din 30.01.2016 a Tribunalului Cluj, s-a respins apelul declarat de C.S. și RS, decizia devenind irevocabilă prin nerecurare.

Împotriva acestei decizii au formulat cerere de revizuire C.S. și RS. Revizuienții și-au întemeiat cererea de revizuire pe dispozițiile art. 509 pct. 5, C.pr.civ., respectiv descoperirea originalului actului prin care a dobândit dreptul de proprietate asupra imobilului, datat 24.07.1950. În cauză, în fața instanței de fond, s-a depus o copie xerox, necertificată pentru conformitate cu originalul, după o copie dintr-un dosar efectuată după o copie legalizată pe verso, însă instanța a considera că acest document nu atestă conformitatea copiei cu originalul înscrisului, astfel că înscrisul prezentat fără semnături și fără autentificare, nu denotă fără nici un dubiu autenticitatea documentului, copia fiind una deficitar realizată. Revizuienții-apelanți au arătat că au obținut copia copiei legalizate în extras, din dosarul de carte funciară privind imobilul din CF nr. 2886, 1255 top 678, 679,680 Gherla, acesta fiind un alt imobil achiziționat prin același contract de vânzare-cumpărare, operațiunile de Carte Funciară realizându-se numai cu privire la acesta din urmă. Revizuienții mai arată că au făcut demersuri atât în timpul procesului, adresându-se tuturor instituțiilor cu atribuții de păstrare a arhivelor, dar peste tot răspunsul a fost negativ, afirmându-se că arhiva Judecătorei Gherla nu este accesibilă și că de fapt nici nu ar mai exista dosarul în care a fost întocmit procesul-verbal de autentificare nr. 23/152/24.07.1950.

Împotriva aceleiași hotărâri, CS și RS au formulat și depus cerere de revizuire întemeiată și pe dispozițiile art. 509 pct. 3 teza a doua C.pr.civ. depunând în acest sens o copie conformă a rezoluției de neîncepere a urmăririi penale pentru infracțiunea de fals material în înscrisuri oficiale, ca urmare a intervenirii prescripției răspunderii penale, înscrisul reclamat ca fiind fals datând din anul 1980. Cererea de revizuire este întemeiată pe faptul că în cuprinsul actului depus în susținerea acesteia se realizează specificații clare cu privire la conținutul dubitabil al documentului, dar și al semnăturilor și ștampilei aplicate, astfel că aceste elemente este imperios necesar a fi analizate de către instanța de judecată.

- *Analizați incidența și întinderea cazurilor de revizuire invocate.*
- *Analizați problemele procedurale din speță.*
- *Caracterul înscrisurilor noi.*
- *Situația constatării incidentale a infracțiunii de fals – aprecieri cât privește comportamentul procesual al părții pe parcursul judecății.*

REGLEMENTARE

Art. 131: Verificarea competenței

(1) La primul termen de judecată la care părțile sunt legal citate în fața primei instanțe și pot pune concluzii, judecătorul este obligat, din oficiu, să verifice și să stabilească dacă instanța sesizată este competentă general, material și teritorial să judece pricina, consemnând în cuprinsul încheierii de ședință temeiurile de drept pentru care constată competența instanței sesizate. Încheierea are caracter interlocutoriu.

Art. 135: Soluționarea conflictului de competență

(1) Conflictul de competență ivit între două instanțe judecătorești se soluționează de instanța imediat superioară și comună instanțelor aflate în conflict.

(2) Nu se poate crea conflict de competență cu Înalta Curte de Casație și Justiție. Hotărârea de declinare a competenței sau de stabilire a competenței pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție este obligatorie pentru instanța de trimitere.

(3) Conflictul de competență ivit între o instanță judecătorească și un alt organ cu activitate jurisdicțională se rezolvă de instanța judecătorească ierarhic superioară instanței în conflict.

(4) Instanța competentă să judece conflictul va hotărî, în camera de consiliu, fără citarea părților, printr-o hotărâre definitivă.

Analiza situatie juridica

Aplicabilitate texte legale

Analiza situatie procesuala

4. Timbrarea cererii de chemare în judecată. Cerere de reexaminare.
Anulare cerere

Prin cererea înregistrată pe rolul Curții de Apel Cluj, SC R. SRL a formulat, în conformitate cu dispozițiile art. 503 alin. (1) și alin. (2) pct. 3 C. proc. civ. și în contradictoriu cu AFM, contestație în anulare împotriva deciziei acestei instanțe nr. 25/11.01.2017, solicitând anularea acesteia cu consecința rejudecării recursului formulat împotriva sentinței Tribunalului Cluj.

În motivarea contestației, s-a arătat că SC R. SRL nu a fost legal citată și nici nu a fost prezentă la termenul din 11.01.2017 când a avut loc judecata recursului, întrucât nu a primit citația pentru termenul de judecată precizat și, prin urmare nu a avut cunoștința de acesta, motiv pentru care nu s-a prezentat în instanță pentru a-și apăra interesele.

Având în vedere dispozițiile art. 165 alin. (2) și întrucât la dosarul cauzei nu există confirmarea de primire semnată de către reprezentantul SC R S.R.L. sau consemnarea de către funcționarul postai a refuzului de primire a corespondentei, rezultă că pentru termenul din 11.01.2017 când s-a judecat recursul, SC R. S.R.L. nu a fost legal citată, astfel că nu au fost respectate dispozițiile art. 153 C. proc. civ., motiv pentru care este admisibilă contestația în anulare prevăzută de art. 503 alin. (1) C. proc. civ., mai ales că SC R. S.R.L. nu a fost prezentă la termenul de judecată din data de 11.01.2017, condițiile prevăzute de art. 503 alin. (1) fiind astfel îndeplinite. Nu are relevanță, în opinia acesteia, că pentru primul termen de judecată déjà recepționase citația și fusese prezent reprezentantul acesteia, câtă vreme instanța a considerat necesar să îndeplinească procedura la celelalte termene.

A mai susținut contestatoarea că instanța de recurs a omis să cerceteze unul din motivele de casare formulate de către recurenta AFM. În acest sens s-a arătat că primul motiv de recurs a privit aplicarea cuantumului de 2 lei/kg în calculul contribuțiilor datorate la Fondul de Mediu pentru neîndeplinirea obiectivelor de valorificare/reciclare a deșeurilor de ambalaje, mai exact momentul de la care aceasta se aplica.

Al doilea motiv de recurs a privit modul de îndeplinire de către SC R. S.R.L. a obiectivelor anuale de valorificare/reciclare a deșeurilor de ambalaje. A mai învederat contestatoarea că instanța de recurs nu a răspuns și nici măcar nu a analizat primul motiv de recurs invocat, astfel cum rezultă în mod evident din considerentele hotărârii instanței de recurs care privesc doar soluția dată de prima instanță cu privire la modul de îndeplinire a obiectivelor anuale de valorificare/reciclare a deșeurilor de ambalaje de către SC R. S.R.L.

Care apreciați că ar trebui să fie soluția instanței în calea de atac de retractare ?

- *Neîndeplinirea procedurii de citare – consecințele termenului în cunoștință.*
- *Calitatea procesuală pentru formularea contestației în anulare – interesul cotestatorului.*
- *Cumulul de motive de contestație în anulare.*
- *Soluțiile instanței.*

Analiza situatie juridica

Aplicabilitate texte legale

Analiza situatie procesuala